

Věc C-433/20

Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce

Datum doručení:

15. září 2020

Předkládající soud:

Oberlandesgericht Wien (Rakousko)

Datum předkládacího rozhodnutí:

7. září 2020

Navrhovatelka:

Austro-Mechana Gesellschaft zur Wahrnehmung mechanisch-musikalischer Urheberrechte Gesellschaft mbH

Odpůrkyně:

Strato AG

[omissis]

Oberlandesgericht Wien (Vrchní zemský soud ve Vídni) jako odvolací soud [omissis] přijal ve věci navrhovatelky **AUSTRO- MECHANA Gesellschaft zur Wahrnehmung mechanisch-musikalischer Urheberrechte Gesellschaft m.b.H.**, 1030 Vídeň, [omissis] proti společnosti **Strato AG**, D-10587 Berlín, [omissis] týkající se vystavení faktury (43 200 eur) a platby (5 000 eur) na základě odvolání navrhovatelky proti rozsudku Handelsgericht Wien (Obchodní soud ve Vídni) ze dne 25. února 2020 [omissis] toto

u s n e s e n í :

I. Soudnímu dvoru Evropské unie se na základě článku 267 SFEU předkládají následující předběžné otázky:

Otázka 1: Musí být výraz „na jakémkoliv nosiči“ v čl. 5 odst. 2 písm. b) směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/29/ES ze dne 22. května 2001 o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační

společnosti vykládán v tom smyslu, že jsou tím myšleny i servery, jež jsou v držení třetích osob, které na těchto serverech poskytují fyzickým osobám (zákazníkům) datové úložiště pro soukromé (a nikoliv přímé či nepřímé komerční) užití, které tito zákazníci používají k rozmnožování uložením („cloud computing“)?

Otázka 2: V případě kladné odpovědi na otázku 1: Musí být ustanovení citované v otázce 1 vykládáno v tom smyslu, že musí být použito na vnitrostátní právní úpravu, podle níž má autor nárok na přiměřenou odměnu (poplatek z paměťového média),

- pokud lze od díla (vysílaného v rozhlase, poskytnutého veřejnosti nebo zaznamenaného na paměťovém médiu vyrobeném ke komerčním účelům) vzhledem k jeho druhu očekávat, že bude k vlastnímu nebo soukromému užití rozmnožováno tak, že bude uloženo na „paměťovém médiu jakéhokoliv druhu, které je pro takovéto rozmnožování vhodné a v tuzemsku je komerčně uváděno na trh“,
- a pokud je přitom používán způsob uložení popsany v otázce 1?

II [omissis] [přerušeni řízení]

Odůvodnění

1. Navrhovatelkou je organizace kolektivní správy, která vlastním jménem,

avšak v zájmu a na účet oprávněných příjemců vykonává jako správkyňe práva na užívání a nároky na odměnu vztahující se k hudebním dílům s textem i bez textu.

Další organizace kolektivní správy

- Literar-Mechana Wahrnehmungsgesellschaft für Urheberrechte, Gesellschaft m.b.H.;
- VAM Verwertungsgesellschaft für audiovisuelle Medien GmbH;
- VdFS – Verwertungsgesellschaft der Filmschaffenden registrierte Genossenschaft mit beschränkter Haftung; a
- Verwertungsgesellschaft Rundfunk GmbH

plní obdobně stejné úkoly.

Do oblasti výkonu práv všech organizací kolektivní správy patří zejména zákonné nároky na poplatek podle § 42b odst. 1 rakouského Urheberrechtsgesetz (zákon o autorských právech, dále „UrhG“) [„Speichermedienvergütung“ (poplatek z paměťového média)].

Navrhovatelka požadovala fakturaci a následně úhradu poplatku z paměťového média a tvrdila [omissis], že výše uvedené organizace kolektivní správy jí pověřily, aby se domáhala také jim příslušejících nároků na poplatek podle § 42b odst. 1 UrhG, a tyto nároky jí postoupily.

V Urheberrechtsgesetznovelle 1980 (novela zákona o autorských právech z roku 1980, dále „UrhGNov“), BGBl 1980/321 zákonodárce stanovil nárok na přiměřený poplatek, který musí uhradit každý, kdo na trh v tuzemsku komerčně uvádí určitá paměťová média sloužící k rozmnožování a ukládání. Tato právní úprava byla od té doby několikrát upravována v souladu s měnící se situací a s požadavky evropského práva, naposledy se jednalo o Urheberrechts-Novelle 2015 (novela zákona o autorských právech z roku 2015, dále „Urh-Nov 2015“), BGBl I 2015/99, která do oblasti působnosti zahrнула především pevné disky počítačů jako „paměťová média jakéhokoliv druhu“.

V nedávné době se na trhu začaly objevovat pevné disky o velké kapacitě („cloud“) pro účely rozmnožování k (vlastnímu a) soukromému užití, které provozují třetí osoby pro firemní a soukromé zákazníky.

Takovouto službu provozuje také odpůrkyně pod označení „HiDrive“. „Cloud“ je podle popisu poskytovatele „virtuální datové úložiště, které pracuje tak rychle a lze jej obsluhovat tak snadno jako (externí) pevný disk“. Odpůrkyně ve své reklamě uvádí, že datové úložiště nabízí „dostatek prostoru na uložení fotografií, hudby a filmů na jednom místě“.

Ustanovení § 42b odst. 1 UrhG je podle jeho znění vědomě formulováno obecně tak, aby poplatek za paměťové médium byl splatný i v případě, kdy jsou v tuzemsku - jakýmkoliv způsobem a jakoukoliv formou - komerčně „na trh uváděna“ paměťová média jakéhokoliv druhu, což se týká také poskytování datového úložiště v „cloudu“.

Výraz „uváděna na trh“ se nevztahuje pouze na fyzické šíření, nýbrž vědomě ponechává prostor pro zahrnutí všech postupů, které ve výsledku poskytují uživatelům v tuzemsku datové úložiště pro rozmnožování k (vlastnímu nebo) soukromému užití. Ustanovení § 42 odst. 3 UrhG navíc jasně vymezuje, že není relevantní, zda k uvádění na trh dochází z tuzemska nebo ze zahraničí.

Rakouský Oberster Gerichtshof (Nejvyšší soud, dále „OGH“) k poplatku za paměťové médium konstatoval, že ani znění zákonného ustanovení nutně nebrání výkladu v souladu se směrnicí. Také Soudní dvůr Evropské unie požaduje výklad v souladu se směrnicí.

2. Odpůrkyně tento žalobní návrh popírala a namítala

[omissis], že z platného znění UrhG nevyplývá povinnost platit tento poplatek z cloudových služeb. Má za to, že zákonodárce naopak při znalosti technických možností vědomě tuto možnost neuvedl.

Služby *cloudu* a fyzická paměťová média nelze srovnávat. Výklad, který zahrnuje také služby *cloudu*, není možný: nejedná se o uvádění paměťových médií na trh, nýbrž pouze o poskytování datového úložiště. Odpůrkyně do Rakouska neprodává ani nepronajímá žádná fyzická paměťová média. Pouze nabízí online datové úložiště na svých serverech hostovaných v Německu.

Odpůrkyně za své servery v Německu již poplatek za autorská práva zaplatila nepřímo (neboť jej výrobce/dovozce již zahrnul do ceny), a také (rakouští) uživatelé za zařízení, s jehož pomocí vůbec lze obsah na *cloud* nahrát, již poplatek za autorská práva zaplatili. Další poplatek za paměťové médium pro *cloudové* úložiště by znamenal dvojnásobnou nebo dokonce trojnásobnou povinnost uhradit poplatek.

3. Handelsgericht Wien (Obchodní soud ve Vídni) žalobu zamítl a z právního hlediska v zásadě uvážil, že autoři a osoby oprávněné z práv souvisejících s právem autorským („držitelé práv“) mají nárok na přiměřenou odměnu, pokud jsou paměťová média komerčně uváděna na trh v tuzemsku (z místa nacházejícího se v tuzemsku nebo v zahraničí), lze-li od předmětu ochrany v souladu s jeho povahou očekávat, že uložením na paměťovém médiu bude rozmnožován (způsobem povoleným podle § 42 odst. 2 až 7 UrhG) pro vlastní nebo soukromé užití, a sice s ohledem na paměťová média jakéhokoliv druhu, která jsou pro takovéto rozmnožování vhodná.

OGH ve svém rozhodnutí 4 Ob 138/13t vychází z toho, že se poplatek vztahuje také na pevné disky počítačů. To vyjasnil také Soudní dvůr ve věci C-463/12, *Copydan*, pro paměťové chipy a paměťové karty mobilních telefonů. Novela Urh-Nov 2015 to koneckonců zohlednila také v textu § 42 odst. 1 UrhG, který nyní výslovně uvádí „paměťová média jakéhokoliv druhu“, což zahrnuje také - interní a externí - pevné disky počítačů.

Cloudové služby existují v nejrůznějších podobách. Jádrem služby je příslib, že uživatel bude disponovat určitou kapacitou úložiště, aniž by měl nárok na to, že obsahy budou uloženy na určitém serveru nebo na určitých serverech, nýbrž se omezuje na to, že kapacitu úložiště může využít „kdekoliv v *cloudu*“ poskytovatele.

Odpůrkyně tedy svým zákazníkům nepřenechává paměťová média, nýbrž online poskytuje datové úložiště jako službu.

V posudku návrhu Urh-Nov 2015 sice bylo zohlednění ukládání na *cloud* výslovně a navrhovanými formulacemi požadováno, zákonodárce však svůj postoj k tomuto tématu jasně vyjádřil tím, že takovéto ustanovení do novely vědomě nevložil. Nejedná se tedy o neplánovanou mezeru v zákoně; výklad *contra legem* není přípustný.

4. Proti tomuto rozhodnutí směřuje odvolání navrhovatelky, která namítá nesprávné právní posouzení a navrhuje, aby rozhodnutí bylo změněno a žalobě vyhověno.

Odpůrkyně navrhuje, aby odvolání nebylo vyhověno.

5. Úvahy odvolacího soudu jsou následující:

5.1 Odvolací soud nesdílí názor soudu v prvním stupni, že při výkladu právní normy je relevantní, jakým dialektickým procesem prošlo posuzovací řízení před tím, že zákonodárce přijal své rozhodnutí. Podle ustanovení § 6 Allgemeines bürgerliches Gesetzbuch (všeobecný občanský zákoník) je nutno v první řadě vycházet z vlastního významu slov v jejich souvislosti, jakož i z „jasného záměru“ zákonodárce; v dotčené souvislosti je ale nezbytný výklad v souladu se směrnicí a tedy s unijním právem, jenž přísluší výhradně Soudnímu dvoru.

5.2 Ustanovení § 42b odst. 1 UrhG zní ve výňatcích následovně:

(1) Lze-li od díla [...] vzhledem k jeho druhu očekávat, že bude uloženo **na paměťovém médiu** [...] rozmnožováno k vlastnímu a soukromému užití, má autor nárok na přiměřenou odměnu (poplatek z paměťového média), pokud jsou **paměťová média jakéhokoliv druhu**, která jsou pro takovéto rozmnožování vhodná, v tuzemsku komerčně uváděna na trh.

Tímto ustanovením se provádí směrnice 2001/29/ES, jejíž čl. 5 odst. 2 písm. b) zní:

(2) Členské státy mohou stanovit výjimky nebo omezení práva na rozmnožování podle článku 2 v těchto případech: [...]

b) u jakýchkoliv rozmnoženin **na jakémkoliv nosiči** vytvořených fyzickou osobou pro soukromé užití [...], a to za podmínky, že nositelé práv získají spravedlivou odměnu[...]; [...]

(Zvýraznění bylo provedeno odvolacím soudem.)

Skutečnost, zda se tato ustanovení vztahují také na ukládání obsahů na *cloud*, nelze posuzovat pouze na základě textu rakouského zákona, nýbrž v souvislosti s citovanou směrnicí. Vzhledem k tomu, že se jedná o výklad směrnice, a tedy aktu orgánů EU (článek 267 SFEU), je nutno požádat Soudní dvůr o rozhodnutí o předběžné otázce.

5.3 Nejedná se o *acte clair*, neboť Soudní dvůr ve svém rozsudku ze dne 29. listopadu 2017, C-265/16, *VCAST*, (ECLI:EU:C:2017:913) již rozhodl, že ukládání chráněných obsahů na *cloudu* se rovná využívání práv vyhrazenému autorovi; viz k tématu „*cloudu*“ obecně stanovisko generálního advokáta M. Szpunara v této věci (ECLI:EU:C:2017:649).

[omissis]